

Malmö högskola

Läroarutbildningen
Kultur-språk-media

Examensarbete

15 högskolepoäng

Modersmålundervisningens betydelse för tvåspråkiga elever

The Importance of Mother Tongue Education for Bilingual Pupils

Asmaa Kadum

Lärarexamen 270 hp

2012-02-22

Examinator: Katarina Lundin

Handledare: Anna Arnell

Sammandrag

I detta arbete har jag undersökt betydelsen av modersmålsundervisning för tvåspråkiga elever. Jag har intervjuat sex modersmåls lärare. Mina intervjuer visar att modersmålsundervisningen har betydelse för elevens språkutveckling i både modersmålet och svenska. Undersökningen visar att modersmålsundervisningen även bidrar till elevernas utveckling i andra skolämnen. Många modersmåls lärare menar att eleverna som följer modersmålsundervisningen är medvetna om hur viktigt det är att lära sig behärska sitt modersmål i skolan. Mina intervjuer visar också att en viktig aspekt av elevens pedagogiska utveckling är samarbetet mellan modersmåls lärare och lärare i andra ämnen, däribland svenska.

Sökord: Modersmål, modersmålsundervisning, tvåspråkighet, tvåspråkiga elever

Innehållsförteckning

SAMMANDRAG	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
1. INLEDNING.....	3
1.2 SYFTE OCH FORSKNINGSFRÅGOR	3
2. LITTERATURGENOMGÅNG.....	4
2.1 BEGREPPSDEFINITION	4
2.1.1 Modersmål.....	4
2.1.2 Tvåspråkighet	4
2.2 MODERSMÅLSUNDERVISNINGENS BETYDELSE	5
2.3 OLIKA TYPER AV TVÅSPRÅKIGHET	6
2.3 IDENTITETSUTVECKLING HOS TVÅSPRÅKIGA ELEVER	7
2.4 NÅGRA FÖRUTSÄTTNINGAR (FÖRSLAG: FAKTORER) SOM PÅVERKAR INLÄRNINGEN HOS TVÅSPRÅKIGA ELEVER	8
3. METODBESKRIVNING.....	9
3.1 METOD	9
3.2 MATERIAL OCH URVAL	9
3.3 GENOMFÖRANDE.....	10
4. RESULTAT AV INTERVJUER	11
4.1 SAMMANFATTNING AV INTERVJUER	14
4.2 ANALYS	14
4.3.1 Språkutveckling.....	14
4.3.2 Tvåspråkighetstyper.....	16
4.3.3 Lärarens och föräldrarnas samarbete.....	16
4.4 DISKUSSION	17
4.4.1 Slutdiskussion	17
5. REFERENSLISTA	20
6. BILAGOR	21
6.1 BILAGA 1	21
6.2 BILAGA 2	21

1. Inledning

Enligt skolverkets rapport från 2009/2010, genomförde 230 kommuner modersmålsundervisning i grundskolan för ca. 90000 elever, varav 20900, dvs. nära en fjärdedel hade arabiska som modersmål.¹

Under 2010 var det bara 53 procent av dem som var berättigade till modersmålsundervisning som faktiskt deltog i undervisningen. Trots att modersmålsundervisningen inte är obligatorisk, erbjuder kommun och skolor modersmålsundervisning om det finns fler än fem elever som önskar undervisningen. Enligt skolverket ökar antalet elever med annat modersmål än svenska hela tiden. I en undersökning från 2005 var det 14,8 procent av samtliga elever i grundskolan som var berättigade till undervisning i sitt modersmål. År 2010 hade andelen ökat till 19,4 procent.²

Modersmålsundervisningens syfte är att ”främja barnens utveckling till tvåspråkiga individer som är delaktiga i två kulturer”. Det betyder att modersmålsläraren skall undervisa i två olika kunskapsområden, nämligen språk och kultur (Paulin 1993:12)

Det som har motiverat mig att skriva detta arbete är mitt intresse för modersmålets betydelse för tvåspråkiga barn. Modersmålsundervisningen anses hjälpa tvåspråkiga elever att utvecklas i andra skolämnen också, utöver modersmålet och andraspråket.

1.2 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med mitt arbete är att undersöka hur några modersmålslärare ser på elevernas språkutveckling och sin egen undervisning (se bilaga 1)

1. Hur ser de intervjuade modersmålslärarna på elevernas språkutveckling?
2. Vilken är de intervjuade lärarnas syn på sin egen undervisning?

---

¹ <http://modersmal.skolverket.se> 2011-02-07

² <http://modersmal.skolverket.se> 2011-02-07

2. Litteraturgenomgång

2.1 Begreppsdefinition

2.1.1 Modersmål

Skutnabb-Kangas (1981) identifierar fyra typer av modersmål med hjälp av kriterier baserade på ursprung, behärskning, funktion och attityd.

Ursprungskriteriet: enligt detta kriterium är modersmålet det språk man lär sig först, men man kan även lära sig två språk samtidigt vilka då båda betraktas som modersmål..

Kompetensskriteriet (behärskning): enligt detta kriterium är modersmålet det språk man behärskar bäst. Det går även bra att väl behärska två språk på en och samma gång.

Funktionskriteriet (funktion): Enligt detta kriterium är modersmålet det språk man använder mest. En tvåspråkig person är en person som kan använda två språk lika mycket och i alla situationer.

Attitydkriteriet (attityd): enligt detta kriterium är modersmålet det språk man identifierar sig med. En tvåspråkig person kan identifiera sig med två språk. Det kan också vara omgivningen som identifierar personen i fråga utifrån de två språk han eller hon talar. (Skutnabb-Kangas 1981:22, jfr även Paulin 1993:141)

2.1.2 Tvåspråkighet

Kännedom om tvåspråkighet ökar i Sverige tack vare immigrationen. Tvåspråkighet betecknar färdigheten att använda mer än ett språk. För att räknas som tvåspråkig bör man ha två språk som båda känns naturliga att tala och som man behärskar bra. Ofta använder man sig av sina språk i olika situationer, till exempel använder man den ena språket hemma och det andra ute i samhället (Paulin 1993:141) .

Arnberg (2004:142-148) talar om passiv respektive aktiv behärskning av språk. Passiv tvåspråkighet innebär att individen kan förstå två språk men inte kan tala båda, medan aktiv tvåspråkighet innebär att individen både kan förstå och tala båda språken.

Även Håkansson (2003:13-14) tar upp begreppet tvåspråkighet och menar att man kan vara tvåspråkig på två sätt. Antingen talar man två språk hemma och är uppvuxen med dessa, eller så räcker det med att man har mer eller mindre kunskap i båda språken.

2.2 Modersmålsundervisningens betydelse

Skolan erbjuder modersmålsundervisningen för elever som har ett annat språk än svenska:

”Elever i grundskolan och gymnasieskolan har rätt till modersmålsundervisningen om de har ett annat modersmål än svenska och använder detta som dagligt umgängesspråk med minst en förälder/vårdnadshavare”(Skolverket 2002:27).

Skolverket menar att modersmålsundervisningen har betydelse för elevens pedagogiska utveckling beträffande både modersmålet och andraspråket, svenska. Modersmålsundervisningen är viktig för barns bearbetning av kunskap. Den betraktas dessutom som ett stöd i utvecklingen av en trygg etnisk identitet. (Skolverket 1992:36)

Viberg (1993:64) menar att språkförmågan är något som är medfött hos människan. Han skriver om hur barnets specifika förmåga att lära sig sitt modersmål är programmerad i hjärnan på samma sätt som barnet är programmerad till att lära sig att gå. Vidare menar Viberg (1993) att den utveckling som sker i barnets språkliga kompetens under förskoleålder och skoltid har olika dimensioner. Han menar att barnets utveckling definieras genom kunskaper eller baskunskaper. Då (När??) lär sig barnet språkets grundläggande grammatik, uttal, ljudsystem och morfologisk system (böja orden rätt). Baskunskaper behövs för att kunna delta i samtal (samtalsstrukturer), och att kunna bygga en berättelse så att mottagaren ska förstå (textstrukturer). Dessa baskunskaper utvecklas under inläringens gång till färdigheter och kontroll.(Viberg 1993:64)

I modersmålsundervisningen går inläringen från det bekanta språket till det nya språket, vilket innebär att modersmålsundervisning ska ske på det språket som barnet behärskar bäst. Som lärare ska man utnyttja de kunskaper och färdigheter som barnet redan har i sitt modersmål. Hyltenstam & Tuomela (1996) menar att barnets modersmål bör vara välutvecklat för att eleven ska kunna inhämta nya kunskaper, åtminstone tills det svenska språket är utvecklat som hos infödda barn. Författarna lyfter fram viktiga argument för modersmålsundervisningens betydelse för kunskapsinhämtandet.

Modersmålsundervisningen behövs som stöd i inläringen av det svenska språket. Forskarna Hyltenstam & Tuomela (1996) menar att modersmålsundervisning ger positiva resultat också i andra

ämnen och framlägger positiva resultat som en del elever har fått på grund av framgångsrik modersmålsundervisning. Dessa är:

- ”Betyg och snitt i SV, EN är högre hos elever som har haft oavbruten modersmålsundervisning än hos dem som har avbrutit modersmålsundervisningen tidigt.
- Invandrarelever som får undervisning både på svenska och modersmålet i matematik och SO får bättre betyg i dessa ämnen än andra invandrarelever.
- Elever som går till modersmålsundervisningen behärskar svenska språket bättre än andra Invandrarelever” (Hyltenstam & Tuomela, 1996:99)

Det är inte bara modersmålsundervisningen som har betydelse för elevens kunskapsinhämtande, utan studiehandledningen som bearbetar elevens språk och allmänna kunskaper gör det också. Paulin skriver att modersmålet behöver stimulans i både förskolan och grundskolan, vilket antagligen innebär att elever inte bara behöver isitt modersmål utan undervisas på modersmålet i alla andra ämnen också. Den här typen av stöd kallas för studiehandledning. Studiehandledning på modersmålet i de olika ämnena underlättar tankeförmågans utveckling vilket i sin tur öppnar för att man lär sig svenska bättre. Många andraspråkselever har det svårt i grundskolan på grund av att studiehandledningen uteblir eller är bristfällig, menar Paulin (1993:25).

Paulin och Bergman skriver att inläring av ett nytt språk tar olika lång tid beroende på barnets ålder vid inflyttningen till det nya landet. Det brukar ta 3-4 år för barn som inte nått skolåldern, och 6-8 år för barn som nått skolåldern. Språkinläringen hänger samman med den kognitiva utvecklingen hos eleven. Att elever enbart undervisas på det nya språket kan vara riskfyllt om man samtidigt avbryter modersmålsundervisningen (Paulin 1993:25) och (Bergman 2003:25-27)

Intresset för modersmålsundervisningen är en förutsättning som påverkar elevernas språkutveckling. Baker menar att barnets intresse för språk kan ha stor betydelse. Uppmuntran och stimulans kan vara en förutsättning för att öka elevernas intresse. (Baker 1996:40,46)

2.3 Olika typer av tvåspråkighet

Elever som har tvåspråkig bakgrund är en stor grupp som i många fall har det gemensamt att de använder två eller flera språk i sitt dagliga liv och dessa elever genomgår en tvåspråkig utveckling under sin uppväxt. Den här utvecklingen varierar från individ till individ. Det brukar ta olika tid både totalt och

med avseende på olika moment, beroende på de erfarenheterna man tillägna sig under sitt liv (Gröning 2003:9).

Gröning (2003:9) talar i sin bok om två olika typer av tvåspråkighet, nämligen successiv och simultan. Successiv tvåspråkighet innebär att barnet från födseln lär sig ett språk som är nummer ett, och inläringen av språk nummer två påbörjas senare. Inläringen av andraspråket sker när det första språket är etablerat hos barnet (Gröning 2003:9)

Paulin menar att när elever blir stegvis tvåspråkiga innebär det att elever först lär sig ett modersmål, därefter lär de sig andra språk. Det handlar om elever som har flyttat till Sverige antingen före skoltid eller under skoltid. Dessa barn har föräldrar som talar med dem på deras modersmål, vilket betyder att dessa barn har ett välutvecklat modersmål. Vissa barn kan redan läsa och skriva på sitt modersmål och har redan betydande kunskaper i olika skolämnen, och de yngre barnen som inte har hunnit gå till skolan i hemlandet har ett vällfunderande talspråk (Paulin 1993:25).

Gröning skriver också om de barn som blir simultant tvåspråkiga. Simultan tvåspråkighet innebär att barn från födseln utvecklar två olika språk. Barnen kommer då att använda dessa två språk parallellt (Gröning 2003:9).

Paulin skriver att när elever är trespråkiga betyder det att deras föräldrar har två olika modersmål som barnet ska lära sig samt det svenska språket som barnet tränar i skolan. Elever vars föräldrar talar samma modersmål kallas tvåspråkiga, eftersom de kan sitt modersmål och svenskan (Paulin 1993:25-27).

Paulin hävdar att det är viktigt att föräldrar och lärare håller sig till ett språk som de talar med barnet tills barnet är 3-5 år gamla. Små barn är inte medvetna om att det finns olika språk utan enbart om ett visst sätt att tala, eftersom de inte vet hur språkkoden ser ut. Det är för att undvika kodförvirring och därmed förväxling av språken som föräldrarna och andra vuxna bör hålla sig till *ett* språk, företrädesvis modersmålet, när de talar med barnen (Paulin 1993:25-27).

2.3 Identitetsutveckling hos tvåspråkiga elever

Inläring av ett nytt språk är som att få en ny identitet eftersom språket inte bara är ett instrument för att namnge saker och ting utan även en kanal för en uppsättning värderingar och ett speciellt sätt att se på världen utifrån den kultur som det angivna språket hör till. Tvåspråkiga barns identitetsutveckling

beskrivs med de två termerna additiv och subtraktiv (Baker 1993:57, Cummins 1996:104-109, Romaine 1995:117, Thomas & Collier 1997:81 ff.). Additiv tvåspråkighet utvecklas i skolan där är kontakten med ett nytt språk och ny kultur leder till att eleven lär sig ett nytt språk och får kännedom om en ny kultur utan att barnet förlorar sitt första språk och den ursprungliga kulturen. Subtraktiv tvåspråkighet innebär att majoritetsspråket lärs in på bekostnad av det första språket och den ursprungliga kulturen. Det sker ofta i miljöer där elevens andraspråk är majoritetsspråket på vilket eleven undervisas, medan elevens modersmål nerverderas (Gröning 2003:10).

Paulin skriver att språkutvecklingen hänger samman med tankeförmåga, identitetsutveckling och kulturtillhörighet. Språket är en av de viktigaste faktorerna i fråga om kulturtillhörighet och identitet. Vår identitet bildas med hjälp av andra människor som vi speglar oss mot, och utifrån den här speglingen börjar man få svar på sådana frågor som tidigare har dykt upp som tex: Vem är jag? Duger jag? Det är verkligen viktigt och nödvändigt att få svar på dessa frågor och att vara nöjd med sig själv för att kunna känna sig trygg. Den etniska tillhörigheten anses vara viktig och har stor inverkan på individens inläring. Frågor som: Vem jag är här i Sverige? Varför är jag är annorlunda än andra? kan ta lång tid och kräva mycket energi att få svar på. Ibland tvingas man dock bli ”svensk” på kort tid eftersom det är ”dåligt” att vara invandrare i Sverige (Paulin 1993:25-27).

Den här identitetskampen påverkar individen och inlärningsförmågan och det är inte konstigt att inläringen brukar ta lång tid inläringen. Paulin hävdar att modersmålläraren spelar en stor roll för elevens identitetsutveckling. Läraren skall förmedla elevens kultur samt ge kunskap om invandrarnas och svenskarnas situation i Sverige, vilket innebär att både modersmålet och svenskan har stor betydelse för identitetsutveckling (Paulin 1993:25-27).

2.4 Några förutsättningar (förslag: faktorer) som påverkar inläringen hos tvåspråkiga elever

Samarbetet mellan modersmållärare och andra ämneslärare är en av de viktigaste förutsättningarna för elevens utveckling i lärandet. Alla lärare bör samarbeta med varandra för att ge eleverna möjlighet att utveckla sig (Paulin 1998). Men samarbetet mellan lärarna kan ha negativa effekter för eleverna om man misslyckas med skapa rutiner och strategier som reglerar samarbetet. Ett gott samarbete är en viktig målsättning för modersmålsundervisningen och för elevernas språkutveckling och språkinläring. (Paulin 1998:125)

Behöriga modersmåslärare är en viktig förutsättning för elevens inläring, anser Paulin (1993:9). Modersmåslärare skall utbilda sig för att kunna tillämpa de rådande pedagogiska idéerna i det samhälle de lever i (Paulin 1993:9). Föräldrarnas roll är en annan förutsättning som påverkar elevernas inläring. Föräldrarnas samarbete är viktigt både i skolan och hemma. Föräldrarna kan hjälpa lärarna och eleverna att nå de mål som hör ihop med kursen.

För att samarbetet mellan modersmåslärare och föräldrar ska vara så lyckat som möjligt, bör alla modersmåslärare ha tillräckliga kunskaper om det svenska skolsystemet och den svenska kulturen. Kontakten med föräldrarna skall ske på olika sätt. Modersmåsläraren kan ha ett telefonsamtal, hembesök eller föräldrabesök i skolan och har ansvaret att kalla föräldrarna till ett föräldramöte för att de ska få information om elevernas situation i skolan i allmänhet (Paulin 1993:122).

3. Metodbeskrivning

3.1 Metod

I detta arbete använder jag mig av intervjuer med modersmåslärare. Genom dessa intervjuer vill jag ta reda på huruvida modersmålsundervisning kan vara hjälp för elevernas utveckling..

Meningen med intervjun är att få kunskap om elevens värderingar och intressen samt lärarens syn på undervisning, förhållningssätt, målsättning och planering. (Johannsson & Svender 2001:24-25)

Nackdelen med intervjun är att intervjuaren, genom sina formulerade frågor, uttrycker värderingar och förväntningar som kan påverka den intervjuades sätt att svara. (Johannsson & Svender 2001:27)

3.2 Material och urval

De sex pedagoger som jag har intervjuat arbetar som modersmåslärare och är utbildade till det. Vissa lärare är utbildade som lärare i sina hemländer och har även arbetat i många år, medan andra lärare är utbildade till lärare i Sverige. I det följande benämner jag de sex lärarna A, B, C, D, E och F.

Lärare A har arbetat i den nuvarande skolan i många år och har tio års erfarenhet av undervisning. Han har utbildats och arbetat i sitt hemland som lärare och har också många års yrkeserfarenhet. Läraren har cirka 50 elever som läser modersmål i två olika skolor. Lärare B har 15 års yrkeserfarenhet i den

nuvarande skolan. Han är utbildad till lärare i sitt hemland och har även arbetat där. Läraren har cirka 30 elever som följer modersmålsundervisningen. Läraren undervisar elever i år 1 till 3 i flera skolor. Lärare C har arbetat i den nuvarande skolan i flera år och har 4 års erfarenhet av att arbeta som lärare. Han är utbildad i Sverige som matematiklärare, men undervisar även i arabiska som modersmål. Läraren har cirka 40 elever som kommer till modersmålsundervisningen. Lärare D är utbildad i sitt hemland som kemi- och fysiklärare och har arbetat i den nuvarande skolan i 6 år samt har lång erfarenhet inom yrket. Läraren undervisar i både albanska och fysik och kemi. Läraren har cirka 70 elever som han undervisar i modersmålet. Lärare E är modersmålslärare i kurdiska. Hon är egentligen civilingenjör med många års arbetslivserfarenhet. När hon flyttade till Sverige läste hon matematik och blev både matematiklärare och modersmålslärare. Hon arbetar som modersmålslärare i två skolor som ligger i närheten av varandra. Lärare F är modersmålslärare i pashtu. Han utbildade sig till lärare i hemlandet Afghanistan och arbetade i många år där. Han arbetar på flera skolor och undervisar år 1-3. På förskolan jobbar han både som modersmålslärare och som språktränare.

Pedagogerna som jag har intervjuat har elever i olika åldrar. Lärare B och C arbetar med yngre elever, mellan 6-12 år gamla. Lärare F arbetar som språktränare i förskolor och arbetar med förskolebarn som är mellan ca. 3-5 år gamla, medan lärare E arbetar i både förskolan och grundskolan. Lärare A och D arbetar med äldre barn som är mellan 12-15 år gamla. Jag ville intervjuas modersmålslärare som arbetar med olika åldersgrupper för att få en bra spridning på mina resultat. Det är dessutom mycket givande att se hur de olika åldersgrupperna fungerar i modersmålsundervisningen.

3.3 Genomförande

I min undersökning har jag intervjuat sex modersmålslärare som arbetar i olika skolor. Alla intervjuer har skett under arbetstid.

Jag hade gott om tid på mig att intervjuas de olika modersmålslärarna. Intervjutiden var cirka en timme per lärare. Under intervjutiden antecknade jag alla svar. Efter varje intervju skrev jag rätt svar under lämplig fråga för att inte glömma något. Det underlättade mycket att arbeta på detta sätt. Intervjuerna ägde rum i klassrummet för modersmålsundervisningen. Ett klassrum rymde cirka 15-20 elever.

4. Resultat av intervjuer

Intervjuerna som jag har genomfört med de sex modersmålslärarna är formulerade i bilaga 1. Medan jag intervjuade dök några följdfrågor upp som jag har ställt till alla lärare. (Borde kanske frågorna vara med i den löpande texten? Ibland citeras lärarna utan citattecken – inte så bra!)

Fråga 1 (se bilaga 1)

Lärare A, B och C menar att alla elever som är anmälda följer modersmålsundervisningen. Detta gäller inte bara arabiska som modersmål, utan skolan har andra modersmål som t.ex. somaliska, bosniska och kurdiska. Under höstterminen finns det många elever som är anmälda till modersmålet, vilket är mycket intressant, inte bara för modersmålslärare utan också för andra ämneslärare. Det ger läraren extra motivation till att jobba för att dessa elever alltid ska tycka om deras modersmål och komma till det regelbundet

Lärare F har ca. 50 elever. Han menar att de elever som är anmälda till modersmålsundervisningen kommer till undervisningen. Eftersom lärare F arbetar med barn som är yngre, så tycker läraren att yngre barn bruka lyssna mer och de brukar inte ha ogiltig frånvaro och de elever som är anmälda men inte kommer till modersmålsundervisning är inte många. I sådana situationer pratar läraren med barnens klassföreståndare eller/och föräldrar. ”Hemmet har stor betydelse och deras samarbete har visat mycket fina resultat på våra elever”, anser lärare F. Lärare D säger att han har 70 elever som är anmälda till modersmålet, och nästan alla kommer undervisningen. Det är få elever som har ogiltig frånvaro.

Fråga 2

Lärare A menar att det är väldigt olika med intresset från lektion till lektion. Ibland har elever roligt och vill bara lära sig och ibland är de väldigt trötta. Detta kan ha olika anledningar. Den största anledningen kan vara tidpunkten för lektionen som för det mesta är efter kl. 15.00. Då har eleverna slutat skolan för dagen och vill bara gå hem.

Lärare B och C menar att det beror på varje elevsituation. Några elever är mycket intresserade och deltar med glädje på lektionen. De är duktiga och gör sina läxor ordentligt, får hjälp hemma, förstår snabbt och utvecklas fort. Andra elever är svaga och har svårigheter med inläringen. De har lust och intresse men

utvecklas inte så snabbt. Läraren har stor roll och betydelse för att skapa intresse hos eleverna och se vad de tycker och hämta idéer utifrån det. Man kan använda lek och spel på ett pedagogiskt sätt. Att berömma eleverna, uppmuntra och inspirera dem är något som har positiv effekt.

Lärare D säger att intresset finns hos många elever. Det finns elever som vill lära sig sitt modersmål. Sådana elever kommer till modersmålsundervisningen med stort intresse. Däremot finns det också elever som kommer till modersmålsundervisningen och tramsar och stör andra elever. Men när sådant händer kontaktar vi föräldrarna med detsamma. Lärare E säger att hennes elever tycker om modersmålundervisningen. De har anmält sig till modersmålsundervisningen och kommer till den med stort intresse. Det betyder att dessa elever inte är tvingade att komma och vi får inte glömma att modersmålsundervisning inte är obligatorisk. Det påverkar mycket deras pedagogiska utveckling och det ger mig som modersmållärare större ansvar att hålla elevernas intresse vid liv genom att använda bra och varierande lärometoder.

Lärare F menar att intresset för modersmålsundervisning finns hos eleverna och barnen. De har intresset för modersmålsundervisningen. Läraren anser att intresset för modersmålet har med lärarens metod att göra. Läraren använder sig av olika metoder för att väcka elevernas intresse till modersmålsundervisning.

Fråga 3

Lärare A och C menar att det är olika mellan klasserna. Det är nästan tre elever som gick i förberedelse och kan tala och skriva arabiska oavsett ålder. Även de som är yngre kan skriva god arabiska men är svaga i svenska språket. Resten av eleverna ligger på olika nivåer. De som har bott länge i Sverige kan tala flytande arabiska men inte alla kan skriva bra.

Lärare B säger att han har två olika typer av elever. Han har för det mesta de elever som kan bättre svenska än arabiska. Det finns några elever som kan bra arabiska men pratar flytande danska (flyttat nyss till Sverige). De flesta av eleverna är födda i Sverige därför pratar de bra svenska men också arabiska. Jag har några elever som har svensk mamma och arabisk pappa som kommer från (Tunisien, Syrien, Marocco), ändå pratar de och förstår samt läser och skriver på arabiska språket.

Lärare D och E menar att det är mycket varierande med elevernas kunskapsnivå. På en lektion kan eleverna sätta sig i tre olika grupper beroende på deras nivå. I några grupper har läraren elever vars

modersmål är bättre än svenska, men även dessa elever kan ligga på olika nivåer, medan i andra grupper är vissa elevers svenska bättre än albanska, och även de kan indelas i två eller tre grupper beroende på deras språknivå.

Lärare F menar att det är olika mellan de olika grupperna. Elever som har bott i Sverige lång tid har olika typer av språknivå. Det finns de som kan sitt modersmål i både tal och skrift, andra kan knappt läsa på sitt modersmål fast de inte hunnit fokusera på sitt andraspråk tillräckligt länge. I ett klassrum avgörs gruppernas placering av den kunskapsnivå de har.

Fråga 4

Lärare A och B menar att modersmålsundervisningen är väldigt viktig för elever med skilda kulturella bakgrunder eftersom den påverkar deras språkutveckling. Elever som går på modersmålsundervisning utvecklas mer i sina studier än de som låter bli att läsa modersmål.

Lärarna har varit på modersmålslektioner. Utvecklingen där är väldigt olika. Lärarna kan märka en stor utveckling hos en elev under en termin, medan andra elever kan ta längre att utvecklas. De elever som lyssnar, pluggar och kämpar lyckas och utvecklas i både svenska och arabiska och även i andra skolämnen. När modersmålläraren tillsammans med klassläraren diskuterar elevernas kunskaper märker man att de som är bra på svenska är lika bra i arabiska. Lärare F menar också att modersmålsundervisning påverkar elevens språkutveckling. Klassläraren märker på lång sikt en viss språkutveckling hos elever som går på modersmålsundervisning.

Lärare C menar att kunskapsutvecklingen hos elever som läser modersmålet, oavsett vilket, är högre än hos dem som inte gör det, vilket även gäller andra skolämnen. Därför är det mycket viktigt att vi som modersmållärare informerar både föräldrar och barn om modersmålsundervisningens stora betydelse.

Lärare D menar att språkutvecklingen skiljer sig från elev till elev. Klassläraren berättar för mig att elever som går på modersmålsundervisning utvecklas i språket mer än de elever som inte gör det.

Lärare E tycker att eleverna utvecklas i båda språken, svenska och modersmålet. Eleverna lär sig och utvecklas eftersom de visar intresse för språket. Stödet hemifrån påverkar elevens utveckling i lärandet. Det är av stor betydelse att föräldrar alltid hjälper sina barn med läxor, vilket bidrar till att de utvecklas snabbare i både språken.

4.1 Sammanfattning av intervjuer

De intervjuer jag gjort med lärarna visar att de flesta elever känner vikten av att vara med på modersmålsundervisningen. De kommer dit av egen vilja. Lärarna menar att detta beror mycket på föräldrarna och på hur och vad de berättar för sina barn angående vikten av modersmålet för deras kunskapsutveckling (fråga1).

Man får inte glömma att modersmålsundervisningen inte är obligatorisk men nödvändig för elevernas språkutveckling, vilket tyvärr inte alla elever känner till. Lärarna uppfattar att det finns elever som går till modersmålsundervisningen enbart för att deras föräldrar vill det, vilket påverkar elevernas kunskapsutveckling negativt. De elever som läser modersmålet ofrivilligt utvecklas inte särskilt mycket. De kommer till modersmålsundervisningen men "tramsar och stör" de elever som vill lära sig sitt modersmål på riktigt. Vidare menar lärarna att många elever och även de som går ofrivilligt, vill kunna mer om sin egen kultur. Detta gör att kulturen är ett tacksamt ämne som väcker elevernas intresse även när motivationen är låg. (fråga2)

Det finns olika typer av tvåspråkighet. De som kan sitt modersmål bättre än svenska (successiv tvåspråkighet) och de som kan svenska bättre än sitt modersmål (simultan tvåspråkighet). Av dessa två huvudtyper kan man härleda andra typer. Lärarna menar exempelvis att elever som kan sitt modersmål bättre än svenska skiljer sig från varandra ifråga om hur mycket de kan. Generellt kan det finnas 3-4 olika grupper som är grupperade efter deras kunskapsnivå (fråga3)

Elever som går regelbundet till modersmålsundervisning utvecklas bra i stort sett. Somliga lärare menar att det finns ett slags samarbete mellan modersmålsläraren och klassläraren beträffande elevens språkutveckling. De flesta av lärarna säger dock att de tvåspråkiga elever som går regelbundet till modersmålsundervisning visar en lovande språkutveckling. Andra lärare svarar nekande på frågan om det finns ett samarbete mellan modersmålslärare och klasslärare (fråga4).

4.2 Analys

4.3.1 Språkutveckling

Enligt skolverket (2002) är elever som har ett annat språk än svenska berättigade till modersmålsundervisningen i skolan. Viberg (1993) påpekar att barnets specifika förmåga att lära sig sitt modersmål påminner om förmågan att lära sig att gå.

Som svar på fråga (1) betonade alla modersmållärare att deras elever känner vikten av modersmålsundervisningens betydelse. Många elever vill vara med i modersmålsundervisningen av egen vilja. Lärarna som jag intervjuat anser att språkutveckling hos elever som går regelbundet till modersmålsundervisning ser bra ut på lång sikt. Hyltenstam & Tuomela (1996) betonar att inläringen av det svenska språket naturligtvis blir snabbare om tvåspråkiga elever undervisas på sitt modersmål. Författarna skriver att modersmålsundervisningen bedrivs för att tvåspråkiga elever ska få möjligheter att utveckla sitt modersmål. Det är något som gynnar deras identitetsutveckling, deras allmänna kunskapsutveckling och deras andraspråksinläring, vilket visar sig i de höga betyg som dessa elever får.

De intervjuade lärarna (fråga 4) betonar att elever som går på modersmålsundervisning utvecklas betydligt snabbare i alla skolämnen. Det betyder att tiden för andraspråksinläringen hos tvåspråkiga elever kommer att vara kortare om eleven också undervisas i sitt modersmål. I boken "Undervisning i hemspråk och svenska som andraspråk" (1992) skriver författaren om modersmålsundervisningens betydelse hos tvåspråkiga elever. Modersmålsundervisningen har betydelse för elevens utveckling i både modersmålet och svenska som andraspråk. Dessutom handlar modersmålsundervisningen om kunskapsinhämtning för många barn. Den bidrar till att eleven utvecklar en trygg etnisk identitet.

Paulin (1993) hävdar att det brukar ta 3-4 år att lära sig ett andraspråk för barn som flyttat från hemlandet innan skolåldern, och 6-8 år för barn som flyttat från hemlandet efter att ha nått skolåldern. Även Bergman (2003) menar att åldern vid elevens inflyttning till det nya landet är viktig ifråga om att lära sig ett nytt språk. Vidare menar Bergman att om eleven inte får undervisning i sitt eget språk utvecklas inte heller utbyggnaden på andraspråket.

Lärarna som jag intervjuat anser att språkutvecklingen hos eleverna kan påverkas negativt när de kommer till modersmålsundervisningen ofrivilligt. Sådana elever kommer till lektionerna för att "tramsa och störa", menar lärarna. Dessa ointresserade elever verkar vara likgiltiga inför andra elevers intresse och engagemang för lärandet. Undervisning som berör den egna kulturen påverkar dock alla elever. Denna väcker deras intresse och uppmuntrar dem att följa modersmålsundervisningen. Kultur som kunskapsämne är därför ett tacksamt ämne att undervisa i. Paulin (1993) och Gröning (2003) påpekar att språkutvecklingen hänger ihop med bland annat kultur och kulturtillhörighet. Enligt dem är språket en av de viktigaste faktorerna bakom kulturtillhörighet och identitet. Författarna för en diskussion kring läraren som förmedlare av elevernas ursprung samt lärarens uppgift att ge eleverna kunskaper gällande deras situation i Sverige. På så sätt kan modersmålläraren skapa den additiva identiteten hos sina elever. Baker (1996) skriver om intresset för modersmålsundervisning. Intresset kan vara en positiv förutsättning som påverkar elevernas språkutveckling, anser Baker, och menar att barnets intresse för

språk kan ha stor pedagogisk och social betydelse. Uppmuntran och stimulans kan vara en förutsättning för att elevernas intresse ökar.

4.3.2 Tvåspråkighetstyper

I en undervisningsgrupp kan det vara många typer av elever. De som kan sitt modersmål bättre än svenska (successiv tvåspråkighet) är en typ av elever, och de som kan svenska bättre än sitt modersmål (simultan tvåspråkighet) är en annan typ. Dessa typer anses vara huvudtyper från vilka man kan härleda andra typer. De intervjuade lärarna anser som svar på fråga (3) att även elever som kan modersmålet bättre än svenska kan indelas efter sina nivåer. I en undervisningsgrupp kan det finnas 3-4 mindre grupper elever som är indelade efter sin kunskapsnivå.

Gröning (2003) nämner också i sin bok två olika typer av tvåspråkighet, nämligen successiv och simultan. Författaren menar att tvåspråkig utveckling är dynamisk och varierande mellan individer beroende på den enskilda individens erfarenhet. Dessa två typer av tvåspråkighet kan också innehålla olika deltyper.

Paulin (1993) talar också i sin bok om olika två typer av tvåspråkighet. Hon menar att när eleverna blir stegvis tvåspråkiga betyder det att eleverna först lär sig sitt modersmål, därefter lär de sig svenska. Och när elever blir parallellt tvåspråkiga betyder det att dessa elever lär sig två språk eller flera språk samtidigt.

4.3.3 Lärarens och föräldrarnas samarbete

Som svar på fråga (1) nämnde de intervjuade lärarna att föräldrarnas roll är särskilt viktig för elevens utveckling i skolans värld och hur de berättar för sina barn om modersmålet. Paulin (1993) påpekar i sin bok vikten av ett gott samarbete mellan hem och skola. Genom föräldrarnas stöd kan lärarna nå sina mål för undervisningen, och genom föräldrarnas stöd ökar också elevernas chanser att nå sina studiemål.

Som svar på fråga (4) menar lärarna att inte alla klasslärare samarbetar med modersmållärarna för att förbättra elevens språkutveckling. De att ett sådant samarbete inte finns. Andra modersmållärare säger att klassläraren ser att de tvåspråkiga elever som går regelbundet till modersmålsundervisningen visar en

mer positiv språkutveckling (Paulin 1998). Paulin (1998) menar att samarbetet mellan modersmåslärare och andra ämneslärare är en av de viktigaste förutsättningarna för elevens utveckling i skolan. Alla lärare bör samarbeta med varandra för att de ska kunna ge eleverna möjlighet att utvecklas. Det här samarbetet mellan lärarna är viktigt och nödvändigt för elevernas bästa.

Modersmåslärarnas behörighet är en annan viktig faktor som påverkar elevens inläring. Obehörigheten hos modersmåslärare gör att vissa klasslärare inte litar på modersmåslärarnas kunskaper. Därför är det viktigt och nödvändigt att alla modersmåslärare är behöriga vilket omvänt bäddar för ett gott samarbete. Intervjuerna som jag genomfört med de sex modersmåslärarna visar att alla dessa sex modersmåslärare är utbildade, och flera modersmåslärare betonar att de flesta klasslärare samarbetar över ämnesgränserna. Paulin (1993) hävdar att det är bra, nästan nödvändigt, att modersmåslärare utbildar sig i samhällskunskap. Hon anser varje modersmåslärare är en metodutvecklare.

4.4 Diskussion

4.4.1 Slutdiskussion

Jag tycker att jag har fått svar på mina frågeställningar och uppnått mitt syfte som var att undersöka hur modersmåslärare ser på sin egen modersmålsundervisning samt hur de ser på elevers språkutveckling.

I de intervjuer som jag genomfört med modersmåslärare betonade dessa att de flesta elever som går på modersmålsundervisning har en vag uppfattning om modersmålsundervisningens betydelse för deras utveckling i skolan. Hyltenstam & Tuomela (1996) skriver att modersmålsundervisningen bedrivs för att tvåspråkiga elever ska få möjligheter att utveckla sitt modersmål samt att lära sig svenska språket, något som enligt mig gynnar deras identitets- och kunskapsutveckling vid sidan av andraspråksinläringen. Skolverket (2002) har uppgett att modersmålsundervisningen har stor betydelse för elevens språkutveckling i både modersmålet och svenskan.

Genom intervjuerna har jag därtill kommit fram till ytterligare ett resultat, nämligen att elevens lärande underlättas av intresse för modersmålet och av ett frivilligt deltagande. Även Baker (1996) lyfter i sin bok fram intresset för modersmålsundervisning som en positiv förutsättning för elevens språkutveckling. Som pedagog blir det viktigt för mig att skapa intresse hos mina elever. Det är viktigt, tycker jag, att knyta ämnet till vardagen och använda lek, data och liknande material för att bibehålla elevernas intresse.

Genom intervjuer har jag kommit fram till att det finns två olika typer av tvåspråkighet som brukar finnas i en undervisningsgrupp i modersmål. De som kan sitt modersmål bättre än svenska (successiv tvåspråkighet) är en typ av elever, och de som kan svenska bättre än sitt modersmål (simultan tvåspråkighet) är en annan typ. Dessa är de två huvudtyperna ur vilka man sedan kan härleda andra typer. I intervjuerna anser lärarna att även elever som kan modersmålet bättre än svenska skiljer sig åt sinsemellan beroende på kunskapsnivå. Lärarna menar att det i en större undervisningsgrupp i modersmålet kan finnas flera mindre grupper som är indelade efter sin kunskapsnivå. Gröning (2003) nämner också i sin bok två olika typer av tvåspråkighet, nämligen successiv och simultan.

Mina intervjuer visar också att undervisning i kultur inom ramen för modersmålet bidrar till elevens identitetsutveckling. Additiv tvåspråkighet utvecklas i en skolmiljö där kontakten med ett nytt språk och ny kultur kräver aktiva insatser från eleven för att addera nytt språk och ny kultur till den ursprungliga kulturen. Subtraktiv tvåspråkighet innebär att majoritetsspråket lärs in på bekostnad av modersmålet och den ursprungliga kulturen. (Gröning 2003:10)

Modersmålsundervisning har stor betydelse för identitetsutvecklingen. Modersmålläraren skall vara förmedlare av elevens ursprungliga kultur samt ge kunskaper om det nya samhället i Sverige. Paulin (1993) skriver att språkutvecklingen bidrar till att identiteten utvecklas och att eleven känner en stark kulturtillhörighet. Språket är därmed en av de viktigaste faktorerna som stärker kulturtillhörigheten och identiteten. Mina intervjuer visar att eleverna vill veta mer om sin kultur och sin ursprungshistoria, vilket förstärker deras kulturtillhörighet. Detta kan vara en starkt bidragande orsak till utveckling av elevernas tankeförmåga och identitet.

Intresset för modersmålsundervisningen finns hos många elever, betonade de modersmåls lärare som jag intervjuat. Lärarna säger att inläringen sker för att det finns intresse. Även om vissa elevers närvaro vid modersmålsundervisningen är ofrivillig, har dessa elever visat intresse för att veta mer om sin kultur och sitt lands historia. Detta gör att modersmåls lärarna har ett stort ansvar att uppmuntra elever och stimulera dem att bli nyfikna på sin kultur och sitt modersmål.

Genom mina intervjuer har jag även kommit fram till att samarbetet mellan modersmåls lärare och andra lärare är delvis beroende av om modersmåls läraren är behörig eller inte. Samarbetet mellan klasslärare och modersmåls lärare bör ske regelbundet, anser jag. Det är ytterst viktigt att modersmåls lärare och klasslärare har kontakt med varandra för att uppdatera sig om elevernas situation. Behörigheten hos modersmåls lärarna är en annan viktig aspekt som påverkar elevens inläring. Obehöriga modersmåls lärare gör att vissa klasslärare inte litar på modersmåls lärarens kunskaper. Därför är det viktigt och nödvändigt för ett gott samarbete över ämnesgränserna att alla modersmåls lärare är behöriga.

Man kan bygga på den här forskningen genom att intervjua elever för att studera deras syn på modersmålsundervisningen. Man kan också fortsätta intervjua modersmåls lärare för att lära sig om tvåspråkighet.

Sammanfattningsvis vill jag säga att en modersmåls lärarens största utmaning är att hitta ett arbetssätt som gynnar eleven. Modersmålsundervisningen förstärker elevens identitet, självförtroende och inte minst möjligheterna att förstå övriga skolämnen. Jag hoppas att man studera och fördjupa sig i modersmålsundervisningen i en större studie.

5. Referenslista

Arja P., Almgard H. & Qamhawi O., 1993 m.fl. (1993), *Mer än ett modersmål, Hemspråksdidaktik*, HLS: Statens

Skolverk, Stockholm.

Arnberg, Leonor (2004), *Så blir barn tvåspråkiga*. Stockholm: Wahlström & Widstrand.

Baker, Colin (1996), *Barnets väg till tvåspråkighet, Råd till föräldrar och lärare i förskola och grundskola*, Uppsala, Påfågeln.

Bergman, Pirrko (2003), *Att undervisa elever med svenska som andraspråk : ett referensmaterial*. Stockholm : Statens skolverk : Liber distribution.

Gröning, Inger (2003), *tvåspråkighet och andraspråksinläring i grundskolans flerspråkiga klassrum*, Uppsala: Institutionen för lärarutbildning.

Håkansson, Gisela (2003), *Tvåspråkighet hos barn i Sverige*, Lund, Studentlitteratur.

Hyltenstam, K & Tuomela, V (1996), *Tvåspråkighet med förhinder?*, Studentlitteratur, Lund.

Johansson, Bo & Svender, Olov Per (2001), *Examensarbetet i lärarutbildningen*, Uppsala : Kunskapsföretaget.

Skolverket (2002), *Flera språk – fler möjligheter - Utveckling av modersmålsstödet och Modersmålsundervisningen*.

Skutnabb-Kangas, Tove (1981), *Tvåspråkighet*, Lund, Liber Läromedel.

Viberg, Åke (1993), *Svenska som andraspråk*, Natur och kultur, Stockholm.

Skolverket (1992), *Undervisning i hemspråk och svenska som andra språk*.

Webbsidor:

<http://modersmal.skolverket.se/index.php/component/content/article/1/1104-modersmal-hos-kommuner>

6. Bilagor

6.1 Bilaga 1

Frågor till modersmåslärare:

- 1- Hur många av de anmälda eleverna kommer faktiskt till modersmålundervisningen?
- 2- Har alla elever intresse för modersmålsundervisningen?
- 3- Vilka typer av elever har du i klassrummet ?
- 4- Hur ser deras utveckling ut i både svenska och modersmålet ?

6.2 Bilaga 2

Intervju med modersmåslärare A

Svar 1 (se bilaga 1)

– De elever som ursprungligen inte var anmälda till modersmålsundervisningen kunde inte komma till lektionerna, vilket betyder att bara de elever som var anmälda undervisades. Den här terminen har vi många elever som är anmäld nu till modersmålet, och det är mycket intressant, inte bara för oss som modersmåslärare utan också för andra ämneslärare.

Fråga 2

– Det är väldigt olika med intresset för undervisningen. Det kan skilja sig mellan lektion till lektion. Ibland har elever roligt och vill bara lära sig och ibland är de väldigt trötta. Detta kan bero på olika anledningar. Den största anledningen kan vara lektionens tidpunkt som ligger för det mesta efter kl.15.00. Då har eleverna slutat skolan för dagen och vill bara gå hem.

Fråga 3

- Det är olika mellan klasserna. I en av klasserna finns det nästan 15 elever. Det är nästan tre elever som hade gått i förberedelsekurs, vilket betyder att de är svaga i svenska språket. Resten av eleverna ligger på olika nivåer. Vissa elever kunde bra arabiska i både tal och skrift medan andra var bara bra i tal.

Fråga 4

– Modersmålsundervisning är väldigt viktigt för elever med annan kulturell bakgrund än den svenska. Den påverkar mycket deras språkutveckling. Man kan se att de elever som går till modersmålsundervisningen utvecklas mer i olika skolämnen än de som inte läser modersmål. Utvecklingen är väldigt olika. Jag kan märka en stor skillnad när det gäller elevers språkutveckling. Vissa utvecklas under en termin medan andra kan ta längre tid. Huvudsaken är att utvecklingen sker trots allt.

Intervju med modersmåls lärare B

Fråga 1. (se bilaga 1)

- Alla elever som deltar i modersmålsundervisningen ska anmäla sig till detta genom speciella blanketter som finns i varje skola innan terminens början. I den här skolan är det ca. 90 elever som deltar i arabiska men skolan har också många andra språk som t.ex. somaliska, bosniska, kurdiska. Jag har ingen aning om hur många elever som deltar i de andra språken.

Fråga 2

- Jag kan säga att det beror på varje elev situation.

Några elever är mycket intresserade och deltar med glädje i lektioner. De är duktiga och gör sina läxor ordentlig, får hjälp hemma, förstår snabbt och utvecklar fort.

Andra elever är svaga och har svårigheter med inläringen. De har lust och intresse men de kan inte utveckla snabbt. Dessa elever behöver mer tid, mer resurser och mer kontakt med föräldrar.

Fråga 3

– Det finns två olika typer. Jag har för det mesta de elever som kan bättre svenska än arabiska. Det finns några elever som kan bra arabiska men pratar flytande danska (flyttat nyss till Sverige). De flesta eleverna är födda i Sverige, därför pratar de bra svenska men också arabiska. Jag har några elever som har svensk mamma och arabisk pappa som kommer från (Tunisien, Syrien, Marocco), ändå pratar de och förstår samt läser och skriver på arabiska språket.

Fråga 4

– Elever som lyssnar, pluggar och kämpar lyckas och utvecklas i både svenska, arabiska och även i andra skolämne. När jag tillsammans med klasslärare diskuterade elevernas kunskaper, fick jag alltid

svaret att de som är bra på svenska naturligtvis är lika bra på arabiska. Om man kan sitt modersmål flytande, har ett stort ordförråd samt kan grammatik ökar chansen att utvecklas i både svenska och arabiska.

Intervju med modersmåls lärare C

Fråga 1. (se bilaga 1)

- Alla elever som är anmälda kommer till modersmålet. Mina elever som jag har i modersmålet bruka komma och är mycket intresserade av det. Det ger mig extra energi att få dessa elever att lyckas med sitt modersmål och komma till det regelbundet.

Fråga 2

– Olika elever har olika typer av intresse för undervisningen. Det finns sådana elever som saknar intresse men tvingas till undervisningen av föräldrarna. Sådana elever har ett stort problem. De vill inte lära sig samt de stör hela klassen. Här har lärare stor roll och betydelse. Först och främst måste de skapa intresse och se vad eleverna tycker och hämta idéer utifrån det intresse som finns. Man kan använda lek och spel på ett pedagogiskt sätt. Att berömma, uppmuntra och inspirera eleverna är något som är positivt för inläringen.

Fråga 3

- Det finns olika typer. De som har bott länge i Sverige kan prata flytande arabiska men inte skriva bra. Medan de som inte har bott här lång tid kan sitt modersmål bättre och kan prata och skriva oavsett ålder. Även de som är yngre kan skriva bra på arabiska.

Fråga 4

- Kunskapsutvecklingen sker mycket tydligt hos de elever som går till modersmålet (oavsett vilket modersmål det handlar om). De som går regelbundet till modersmålet visar stor kunskapsutveckling i alla skolämne, inte bara i arabiska och svenska. Därför är det mycket viktigt att vi som modersmåls lärare informerar både föräldrar och barn om modersmålsundervisningens betydelse för elevernas språkutveckling.

Intervju med modersmåslärare D

Fråga 1. (se bilaga 1)

-I den här skolan finns det många som är anmälda till modersmålsundervisning oavsett vilket språk det är. Totalt är de 350 elever. De elever som är anmälda till min modersmålsundervisning är som sagt 70 elever. Nästan alla kommer. Det är få elever som har ogiltig frånvaro.

Fråga 2

Intresset för modersmålsundervisning finns hos många elever. Det finns elever som vill lära sig sitt modersmål. Sådana elever kommer till modersmålsundervisning med stort intresse. Däremot finns det också elever som kommer till modersmålsundervisningen och tramsar och stör andra elever. Men när sådant händer kontaktar vi föräldrarna med detsamma. Några andra elever kommer till modersmålsundervisning på grund av att det är deras föräldrar som vill det.

Fråga 3

– Det är mycket varierande med elevernas inlärningsmönster. I min modersmålsundervisning kan eleverna sätta sig i tre olika grupper beroende på deras nivå. I några grupper har jag elever vars modersmål är bättre än svenska, men även dessa elever kan ha olika nivåer. Medan i andra grupper är svenska bättre än albanska. Elever kan också delas i två eller tre grupper beroende på deras språknivå.

Fråga 4

– Språkutvecklingen varierar bland eleverna. Den beror på elevens nivå, eftersom inte alla elever ligger i samma nivå. Utvecklingen sker i både språken. Klassläraren brukar berätta för mig att elever som går till modersmålsundervisning utvecklas i språket mer än de elever som inte gör det.

Intervju med modersmåslärare E

Fråga 1. (se bilaga 1)

– Jag har totalt 80 elever som är anmälda till kurdiska i både skolor som jag arbetar på. Elever som är anmälda men inte kommer till modersmålsundervisning är inte många. I sådana situationer pratar jag med

deras klassföreståndare eller/och föräldrar. Hemmet har stor betydelse och föräldrarnas samarbete har visat bra resultat hos våra elever.

Fråga 2

- Mina elever tycker om modersmålundervisningen. Eleverna har anmält sig till modersmålsundervisningen och kommer till det med stort intresse. Det betyder att dessa elever inte är tvungna till det, och vi får inte glömma att modersmålsundervisningen inte är obligatorisk. Den påverkar mycket deras kunskapsutveckling och det ger mig som modersmålslärare större ansvar att hålla elevernas intresse genom att använda bra pedagogiska metoder.

Fråga 3

- Det är självklart att det finns olika typer av elever. De olika typerna ligger på olika nivåer. De flesta av mina elever kan det svenska språket mer än deras modersmål, och deras kunskap i modersmålet är mycket varierande och har olika nivåer. Det kan hända att det finns flera nivåer i en typ av elever.

Fråga 4

Jag tycker att mina elever utvecklas i både språken. Eleverna lär sig utvecklas eftersom de har intresse för det. Hemmets samarbete påverkar elevens utveckling i lärandet. Föräldrarna har stor betydelse när de dem hela tiden hjälper barnet med sina läxor. På så sätt då utvecklas barnen snabbare i både språken.

Intervju med modersmålslärare F

Fråga 1. (se bilaga 1)

Elever som är anmälda till modersmålsundervisning kommer till undervisningen. Eftersom jag arbetar med barn som är yngre, så tycker läraren att yngre barn brukar lyssna mer och de brukar inte ha ogiltig frånvaro. Jag har ca. 50 elever.

Fråga 2

Intresset för modersmålsundervisningen finns hos mina elever och barn. Mina elever/barn är intresserad av modersmålsundervisningen. Jag anser att intresset för modersmålet har med lärarens metod att göra. Jag använder mig av olika pedagogiska metoder för att väcka elevernas intresse för modersmålsundervisning.

Fråga 3

- Det är olika mellan de olika grupperna. Elever som har bott i Sverige lång tid lär sig på olika sätt. Det finns dem som kan sitt modersmål i både tal och skrift, medan det finns elever som knappt kan läsa på sitt modersmål fast de inte har varit här under en lång period. I ett klassrum placeras elever i olika grupper beroende på deras olika kunskapsnivå.

Fråga 4

– Modersmålsundervisningen påverkar elevens språkutveckling. Klassläraren märker under en lång period en viss språkutveckling hos dem elever som går till modersmålet. Det visar att modersmålsundervisningen är nyttig.